

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1921 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till semester- och vilohem för viss personal vid post- och telegrafverken.

(4:de avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1921 dagtecknad proposition (nr 64), vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att till svenska postmannaförbundet må under i statsrådsprotokollet angivna villkor av postmedel under år 1921 utbetalas ett belopp av högst 30,000 kronor för utvidgning av förbundets semesterhem å Charlottenborg i Kungsbarkarö socken av Västmanlands län; *dels ock* att till Gävle rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet må av telegrafverkets medel under nämnda år utbetalas ett belopp av högst 40,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för ett vilohem invid Hosjö anhaltstation å järnvägslinjen mellan Gävle och Falun.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Den nu av styrelsen för *svenska postmannaförbundet* gjorda framställningen om anslag av statsmedel till utvidgning av postmännens

semesterhem å Charlottenborg i närheten av Kungsör avser, vad postverkets lägre personal angår, att tillgodose huvudsakligen samma syfte, som tidigare för vissa av de övriga kommunikationsverken vunnit statsmakternas stöd. Av de i ärendet lämnade upplysningar framgår visserligen, erinrar departementschefen, att semesterhemmet har till sitt förfogande ett kapital om sammanlagt 30,000 kronor. Då emellertid dessa medel lämpligen, på sätt i framställningen avses, synas böra reserveras för underhållskostnader, reparationer och oförutsedda utgifter med mera, borde staten, enligt departementschefens mening, lämna sin medverkan till ifrågavarande av behovet påkallade utvidgning av semesterhemmet. I huvudsaklig överensstämmelse med vad i tidigare motsvarande fall ägt rum skulle såsom villkor för det begärda understödets beviljande föreskrivas, dels att generalpoststyrelsen ägde utse en ledamot i semesterhemmets styrelse, och dels att i händelse av hemmets eventuella upphörande dess tillgångar ej finge användas för ändamål, som ej av generalpoststyrelsen godkänts. Stadgarna för hemmet borde alltså undergå ändring i nu ifrågavarande hänseenden, innan understödet utbetalades.

Beträffande åter den av *Gävle rikstelefonisters vilohemsförening* i liknande syfte gjorda framställningen giver den i ärendet lämnade utredningen vid handen, att anledningen till att statsbidrag i detta fall sökts är att finna i de svårigheter, som uppkommit för vilohemsföreningen därigenom, att sedan föreningen med ett kapital på 25,000 kronor, som medlemmarna lyckats sammanskjuta, under år 1920 inköpt och inrett en fastighet vid Hosjö å järnvägslinjen Gävle—Falun till vilohem, fastigheten sedermera härjats av eld, varvid den rymligaste av hemmets byggnader nedbrunnit. Vad som återstått av brandskadeersättningen, sedan vissa inteckningar i fastigheten inlösts, har visat sig vara alldeles otillräckligt för ett återuppbyggande av hemmet, och sedan föreningens försök att på annat sätt anskaffa vad som ytterligare erfordrades varit förgäves, har föreningen nödgats hänvända sig till statsmakterna med en begäran om understöd.

*Utskottets
yttrande.*

Även om staten tidigare vid ett eller annat tillfälle, då fråga varit om vissa enstaka grupper befattningshavare inom de affärsdrivande verken, vilka på grund av sitt arbetes särskilda beskaffenhet synts i högre grad än vanligt utsatta för överansträngning, ansett sig böra lämna sin medverkan till underlättande för dessa befattningshavare att återställa sin hälsa och vinna rekreation, har utskottet dock icke nu helt kunnat ansluta sig till Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Enligt utskottets mening måste nämligen numera, efter genomför-

randet av den nya löneregleringen för kommunikationsverken, ärenden av ifrågavarande slag bedömas på annat sätt än som tillförne ägt rum. Genom den nya löneregleringen hava nämligen befattningshavarne vid dessa verk kommit i åtnjutande av sådana avlöningsförmåner och fått sina semesterförhållanden på sådant sätt reglerade, att några särskilda bidrag för tillgodoseendet av deras behov av rekreation i regel icke torde böra utgå.

Det bör dock å andra sidan vid prövningen av de nu föreliggande båda framställningarna icke förbises, hurusom tidigare, då liknande anslagsfrågor uppkommit, såväl från Kungl. Maj:ts som även från riksdagens sida framhållits, att det syfte, vilohemsrörelsen avsåge att tillgodose, vore i hög grad behjärtansvärt och förtjänt av statsmakternas understöd. Den ståndpunkt, som statsmakterna sålunda tidigare i detta hänseende intagit, torde otvivelaktigt hava varit ägnad att hos nya sammanslutningar av liknande slag framkalla vissa förväntningar på motsvarande ekonomisk uppmuntran från statens sida.

Särskilt med hänsyn härtill synes det utskottet motiverat, att riksdagen icke nu helt undandrag sig att lämna sitt understöd åt ifrågavarande båda vilohemsföretag, till vilka redan genom vederbörandes egna initiativ och ansträngningar högst avsevärda belopp åstadkommits. Utskottet vill därför tillstyrka, att för i propositionen angivna ändamål understöd lämnas till svenska postmannaförbundet med högst 15,000 kronor och till Gävle rikstelefonisters vilohemsförening med högst 25,000 kronor.

I fråga om de villkor, som böra uppställas för rätten att komma i åtnjutande av nyssnämnda statsbidrag, får utskottet hänvisa till vad departementschefen därom yttrat. Beträffande understödet till Gävle rikstelefonisters vilohemsförening vill dock utskottet ytterligare framhålla, att utskottet förutsätter, att möjligheterna att komma i åtnjutande av de förmåner, som föreningens vilohem avser att lämna, icke begränsas endast till medlemmarna av föreningen, vilken enligt vad utskottet inhämtat närmast har lokal karaktär, utan att rätten härtill göres så vidsträckt, som med hänsyn till förekomsten av andra liknande anstalter och förhållandena i övrigt kan befinnas lämpligen böra ske.

Utskottet, som således anser, att bidrag till möjligen uppkommande nya ändamål av ifrågavarande slag icke böra utgå, får i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nu hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att till svenska postmannaförbundet må under
i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den

4 februari 1921 angivna villkor av postmedel under år 1921 utbetalas ett belopp av högst 15,000 kronor för utvidgning av förbundets semesterhem å Charlottenborg i Kungsbarkarö socken av Västmanlands län;

b) att till Gävle rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet må av telegrafverkets medel under nämnda år utbetalas ett belopp av högst 25,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för ett vilohem invid Hosjö anhaltstation å järnvägslinjen mellan Gävle och Falun.

Stockholm den 8 april 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius*, *C. J. G. Swartz*, *A. C. Lindblad*, *N. A. Nilsson*, *H. F. Lamm*, *H. M. Bäckström*, *J. L. Widell*, *O. U. B. Olsson*, *C. G. Ekman*, *O. Bergqvist*, *E. A. Hallin* och *C. P. V. Nilsson* samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund*, *O. H:son Waldén*, *P. Nilsson* i Bonarp, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *S. E. J. Lübeck*, *W. Bäckström*, *O. Osberg*, *S. E. Ljungkvist*, *F. T. Hamrin* och *J. E. Andersson* i Ofvanmyra.